

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

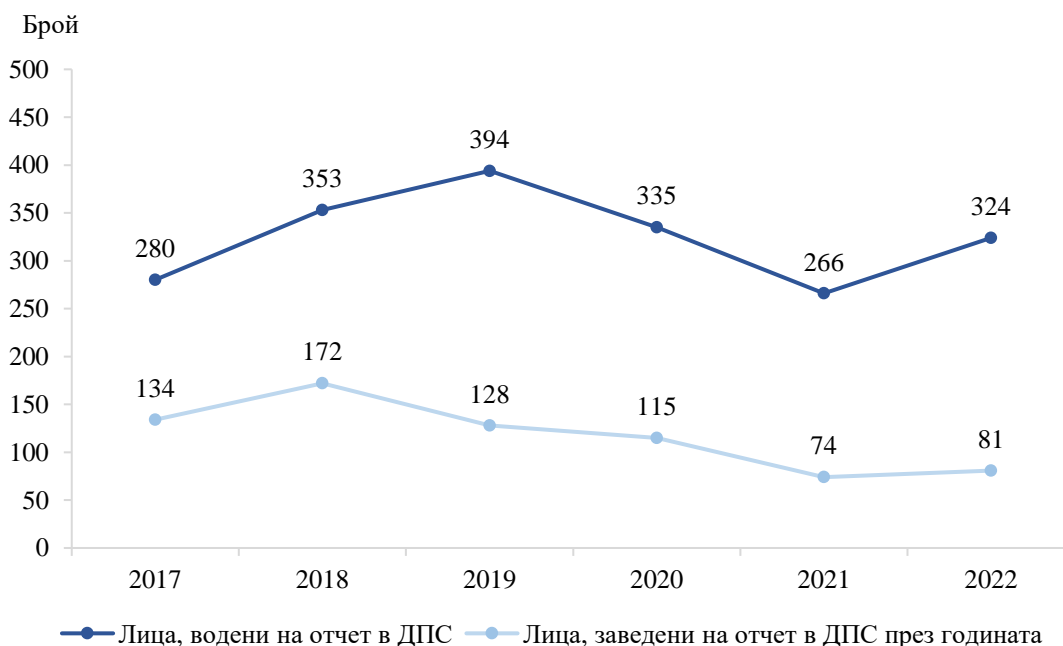
Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2022 г. в Софийска област на отчет¹ в детските педагогически стаи са водени 324 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2021 г. броят им се увеличава с 58, или с 21.8 %.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 85.5%;
- малолетни (8 - 13 години) - 14.5%;
- момчета - 83.3%;
- момичета - 16.7%;
- учащи - 63.6%;
- живеещи в криминогенна среда - 27.2%.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС в Софийска област през периода 2018 - 2022 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - СОФИЙСКА ОБЛАСТ“

Броят на **заведените на отчет¹ в ДПС** в областта през 2022 г. малолетни и непълнолетни е 81, или 25.0% от всички водени на отчет лица. В сравнение с 2021 г. броят на новозаведените се увеличава с 9.5 %.

През 2022 г. **снети от отчет в ДПС** са 125 малолетни и непълнолетни лица, или 38.6% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 63 лица (50.4%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 59 лица (47.2 %).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви през 2022 г. през ДПС в Софийска област са преминали 130 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 88, или 67.7%, а момичетата - 42 (32.3%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 26 лица (20.0%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 21 лица (16.2%);
- прояви на насилие и агресия - 16 малолетни и непълнолетни (12.3%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 8 лица (6.2%);
- употреба на психоактивни вещества - 7 лица (5.4%).

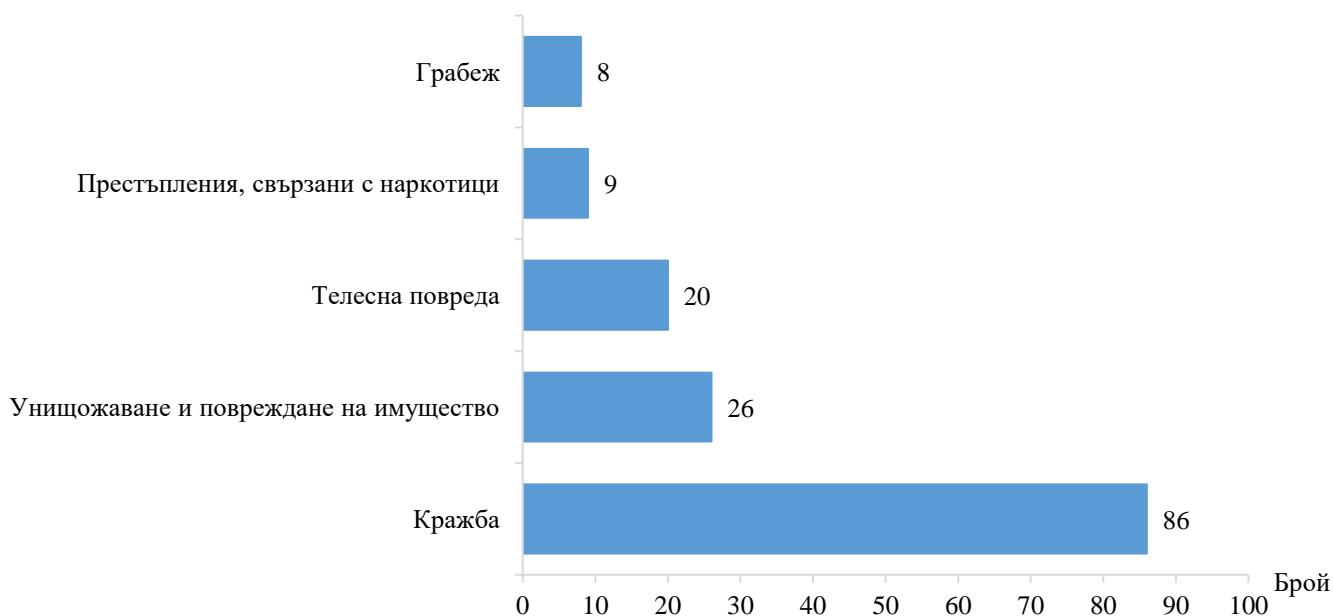
Извършени престъпления

През 2022 г. в Софийска област **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления**, са 174.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 86 лица, или 49.4% от всички малолетни и непълнолетни, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 41.9% (36 лица), следват кражби от домове - 15.1% (13 лица), и джебчийски кражби - 14.0% (12 лица).

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Фиг. 2. Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления в Софийска област през 2022 година

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2022 г. в ДПС в Софийска област са регистрирани 15 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 86.7% са момчета и 13.3% - момичета. Малолетните пострадали лица са 20.0%, а непълнолетните - 80.0%.

Сред жертвите на престъпления най-много са малолетните и непълнолетните, пострадали от нанесени телесна повреда - 8 лица (53.3%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2022 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в Софийска област **са образували** 178 възпитателни дела, от които 90 (50.6%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 174, като от тях в срок до един месец са решени 63 дела, или 36.2%. **Прекратени** са 5 дела, или 2.8% от образуваните възпитателни дела. В края на 2022 г. **са останали несвършени** 4 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили 220 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - СОФИЙСКА ОБЛАСТ“

непълнолетните на 194 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 198 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 146 мерки (66.4%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 36 възпитателни мерки (16.4%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 14 мерки (6.4%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 6 мерки (2.7%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2022 г. са следните:

- малолетни са 43 (22.2%), а непълнолетни - 151 (77.8%);
- момчетата са 140 (72.2%), а момичетата - 54 (27.8%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 120 (60.6%), следвани от противообществените прояви - 64 (32.3%), и административните нарушения - 14 (7.1%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОЗАПАД
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - СОФИЙСКА ОБЛАСТ“

преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).